

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ

Το μάθημα της Φυσικής Αγωγής στα δημόσια σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της Κύπρου διδάσκεται αποκλειστικά από δασκάλους, με αμφίβολη την προσφερόμενη ποιότητα του μαθήματος (Constantinides, 2010, Constantinides, Montalvo&Silverman, 2013, Faucette&Hillidge, 1989, Faucette&Patterson, 1989, Faucette, McKenzie, &Patterson, 1990, Graber, Locke, Lambdin&Solmon, 2008, Montalvo&Silverman, 2008, Sallis et al., 1997). Με γνώμονα ότι τα πρώτα χρόνια της ζωής αποτελούν μια κρίσιμη περίοδο για τα παιδιά να αναπτύξουν τις δεξιότητες, γνώσεις, και συμπεριφορές που απαιτούνται για την δια βίου φυσική δραστηριότητα (Ennis, 2010, Kirk, 2005), η μελέτη της εκπαίδευσης των μελλοντικών δασκάλων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και η αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας τους στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής καθίσταται ιδιαίτερα σημαντική.

Η έρευνα στο χώρο της Φυσικής Αγωγής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι πολύ περιορισμένη, ιδιαίτερα όσον αφορά την εκπαίδευση και τη διδασκαλία του μαθήματος από μελλοντικούς δασκάλους. Οι λίγες διαθέσιμες μελέτες εστιάζονται σε πτυχές όπως η εμπιστοσύνη στον εαυτό τους για τη διδασκαλία του μαθήματος (Faulkner, Reeves&Chedzoy, 2004, Xiang, Lowy&McBride, 2002) και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν στη διδασκαλία του (DeCorby, Halas, Dixon, Wintrup&Janzen, 2005, Morgan&Bourke, 2008, Morgan&Hansen, 2007, 2008a, 2008b).

Στην Κύπρο, δεν υπάρχει έρευνα η οποία να αναφέρεται στο θέμα αυτό, πέρα από κάποιες παρατηρήσεις και εμπειρίες του ερευνητή. Με την παρούσα έρευνα, η οποία αποτελεί μέρος μιας μακρόχρονης έρευνας, γίνεται μια πρώτη προσπάθεια καταγραφής και αξιολόγησης τόσο της εκπαίδευσης της οποίας τυγχάνουν οι μελλοντικοί δάσκαλοι, όσο και της αποτελεσματικότητας της διδασκαλίας τους, στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής.

Θεωρητικό υπόβαθρο

Οι εμπειρίες που οι εκπαιδευτικοί φέρουν στο επάγγελμα, έχουν βαθιά επίδραση στις απόψεις τους για τη διδασκαλία, τη μάθηση και τα σχολεία, καθώς και τις πρακτικές διδασκαλίας τους. Σε ό,τι αφορά την εκμάθηση της διδασκαλίας, οι προσωπικές εμπειρίες των εκπαιδευτικών, κυρίως αυτές που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια των μαθητικών τους χρόνων αλλά και αυτές που αποκτήθηκαν στα φοιτητικά τους χρόνια, θεωρούνται σημαντικές όσον αφορά την κατανόηση της γνώσης των εκπαιδευτικών και την εκπαιδευτική διαδικασία (Connolly&Clandinin, 1988, Lortie, 1975). Οι εμπειρίες των εκπαιδευτικών μέσα και έξω από τα σχολεία, διαμορφώνουν την εικόνα και τις πεποιθήσεις που έχουν για τη διδασκαλία (Knowles&Holt-Reynolds, 1991, Loughran, 2006). Ιδιαίτερα για τους μελλοντικούς εκπαιδευτικούς, η εικόνα και οι πεποιθήσεις αυτές, λειτουργούν ως «φίλτρα» κατανόησης των νέων πρακτικών διδασκαλίας και της γνώσης γενικότερα που φέρουν μαζί τους σε όλη τη σταδιοδρομία τους (Feiman-Nemser, 2001).

Εκπαίδευση των Μελλοντικών Δασκάλων στο Μάθημα της Φυσικής Αγωγής

Τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών τόσο του δημόσιου όσο και των ιδιωτικών πανεπιστημίων στην Κύπρο, περιλαμβάνουν δύο υποχρεωτικά μαθήματα Φυσικής Αγωγής, ένα μάθημα περιεχομένου και ένα διδακτικής. Μέσα από αυτά τα μαθήματα, οι μελλοντικοί

διδάσκοντες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης προετοιμάζονται τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο, για τη διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής. Επιπλέον, οι φοιτητές στα δύο τελευταία χρόνια των σπουδών τους έχουν τη δυνατότητα να «ζυγίσουν» τις δυνάμεις τους, αφού τους δίνεται η ευκαιρία να διδάξουν σε διάφορα σχολεία, υπό την επίβλεψη των συμβούλων πρακτικής άσκησης, λαμβάνοντας ανατροφοδότηση για την ποιότητα της διδασκαλίας τους.

Η Επίδραση της Στάσης των Μελλοντικών Δασκάλων προς τη Φυσική Αγωγή

Οι στάσεις των μελλοντικών δασκάλων προς το μάθημα της Φυσικής Αγωγής παίζουν σημαντικό ρόλο τόσο για τη διδασκαλία του μαθήματος, όσο και για την αποτελεσματικότητα αυτής της διδασκαλίας. Αν και τα δεδομένα στο θέμα αυτό είναι απειροελάχιστα (Xenophonotos&Constantinides, 2008), φαίνεται ότι στην πλειοψηφία τους, οι μελλοντικοί εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης έρχονται στο πανεπιστήμιο με αρνητικές στάσεις προς το μάθημα. Οι στάσεις αυτές σύμφωνα με τη βιβλιογραφία (Constantinides, 2010, Montalvo&Silverman, 2008, Silverman&Subramaniam, 1999, Subramaniam&Silverman, 2002, 2007) δύσκολα αλλάζουν στα φοιτητικά χρόνια, με αποτέλεσμα οι μελλοντικοί δάσκαλοι να μπαίνουν στο επάγγελμα με αρνητικές στάσεις προς την άσκηση, οι οποίες στη συνέχεια επηρεάζουν τη διδασκαλία του μαθήματος. Ανεξάρτητα βέβαια από τις πεποιθήσεις και τα πιστεύω τους για το μάθημα, θα πρέπει να βοηθήσουν τα παιδιά μέσα από τις προσφερόμενες εμπειρίες να σχηματίσουν θετικές στάσεις προς τη διαβίου άσκηση. Συμβαίνει όμως αυτό στην εφαρμογή του αναλυτικού προγράμματος της Φυσικής Αγωγής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση;

Μεθοδολογία

Δείγμα

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα ήταν 32 φοιτητές (10 άντρες και 22 γυναίκες) του Τμήματος Επιστημών της Αγωγής ιδιωτικού πανεπιστημίου της Κύπρου, οι οποίοι δίδασκαν σε δημόσια σχολεία αστικών περιοχών, κατά τη διάρκεια της πρακτικής τους εξάσκησης στο τέταρτο έτος των σπουδών τους. Οι φοιτητές προέρχονταν από την Κύπρο και την Ελλάδα και είχαν παρακολουθήσει τα υποχρεωτικά μαθήματα Φυσικής Αγωγής, πριν από την πρακτική τους εξάσκηση. Επίσης είχαν την ευκαιρία να ετοιμάσουν σχέδια μαθήματος και να διδάξουν μαθήματα μικρής διάρκειας, υπό την επίβλεψη του καθηγητή στο μάθημα αυτό.

Εργαλείο Μέτρησης

Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος παρατήρησης και καταγραφής. Για το σκοπό αυτό ετοιμάστηκε έντυπο το οποίο στο πρώτο μέρος περιλάμβανε δημογραφικά στοιχεία, όπως το όνομα του φοιτητή, το όνομα του σχολείου και άλλα. Το δεύτερο μέρος περιλάμβανε πληροφορίες, όπως η χρονική διάρκεια της κάθε δραστηριότητας (π.χ. της παρουσίασης μιας δραστηριότητας και της φυσικής δραστηριότητας των παιδιών), ο χρόνος αναμονής των παιδιών (π.χ. για την οργάνωση των υλικών που θα χρησιμοποιούνταν για τη νέα δραστηριότητα), το είδος της δραστηριότητας (π.χ. αφόρμιση, παρουσίαση κινητικής δεξιότητας, πρακτική εξάσκηση των παιδιών), η οργάνωση των παιδιών (ατομικά, σε ζευγάρια, σε ομάδες), η οργάνωση των δραστηριοτήτων, η ανατροφοδότηση, η χρήση κατάλληλων λέξεων και άλλα. Πέρα από το έντυπο παρατήρησης και καταγραφής, για

καλύτερη εικόνα σχετικά με τη διδασκαλία του μαθήματος στο σχολείο, συλλέχθηκαν πληροφορίες για τις συνθήκες διδασκαλίας και το σχολικό περιβάλλον, έγιναν ανεπίσημες συνεντεύξεις με τις διευθύντριες, τις δασκάλες και τους φοιτητές και συγκεντρώθηκαν τα σχέδια μαθήματος των φοιτητών.

Σχολικός Χώρος

Ο σχολικός χώρος, ο οποίος προσφέρεται για το μάθημα της Φυσικής Αγωγής στα σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της Κύπρου είναι επαρκής για την κατάλληλη διδασκαλία του μαθήματος. Συνήθως υπάρχει εξωτερικός ή εσωτερικός χώρος ή και τα δύο. Τα σχολεία διαθέτουν ποικιλία μέσων και υλικών, έτσι ώστε να μην αποτελούν εμπόδιο στην προετοιμασία και τη διδασκαλία του μαθήματος.

Διαδικασία

Αφού εξασφαλίστηκε άδεια από το υπουργείο παιδείας, τις διευθύνσεις των σχολείων, τις δασκάλες και τους γονείς, ζητήθηκε από τον κάθε φοιτητή να διδάξει δύο μαθήματα Φυσικής Αγωγής υπό την επίβλεψη του ερευνητή, στο σχολείο που έκανε την πρακτική του εξάσκηση. Πριν από την έναρξη του μαθήματος, ο κάθε φοιτητής παρέδιδε συμπληρωμένο σχέδιο μαθήματος, στο οποίο ήταν καταγραμμένα τα απαραίτητα στοιχεία, οι στόχοι του μαθήματος, καθώς και η πορεία της διδασκαλίας που θα ακολουθούσε ο φοιτητής αναλυτικά. Μετά την ολοκλήρωση του κάθε μαθήματος, ακολουθούσε συζήτηση για την ποιότητα της διδασκαλίας του φοιτητή.

Ανάλυση αποτελεσμάτων

Τα δεδομένα κωδικοποιήθηκαν για σκοπούς προστασίας των προσωπικών δεδομένων των φοιτητών και των σχολείων και καταχωρήθηκαν στην Excel για τη διενέργεια περιγραφικής στατιστικής ανάλυσης. Από τα δύο μαθήματα, τα οποία παρακολούθησε ο ερευνητής από τον κάθε φοιτητή, βγήκε ο μέσος όρος για κάθε παράμετρο η οποία περιλαμβάνονταν στο έντυπο παρακολούθησης και οι «τάσεις» στα μαθήματα τους, δηλαδή τι επικρατούσε γενικά σε κάθε παράμετρο (π.χ. οι μελλοντικοί δάσκαλοι μιλούσαν αργά, δυνατά και καθαρά).

Αποτελέσματα

Τα αποτελέσματα της έρευνας κατέδειξαν σημαντικά στοιχεία για τη διδασκαλία των μελλοντικών δασκάλων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε σχέση πάντα με την εκπαίδευση την οποία τυγχάνουν, όπως: α) Η εκπαίδευση των φοιτητών χρήζει ιδιαίτερης συζήτησης και τροποποίησης, β) Θα πρέπει ίσως να αναθεωρηθούν οι προσδοκίες των ακαδημαϊκών για τη διδασκαλία του μαθήματος, γ) Στοιχεία της αποτελεσματικής διδασκαλίας, όπως η διαχείριση του προσφερόμενου χρόνου, η οργάνωση των μαθητών, η χρήση της τεχνολογίας και άλλα, χρήζουν σημαντικής βελτίωσης από τους φοιτητές, δ) Το σχολικό περιβάλλον δημιουργεί προβλήματα στη διδασκαλία του μαθήματος, ε) Η αξία την οποία δίνουν στο

μάθημα οι φοιτητές και οι στάσεις τους προς αυτό, επηρεάζουν τόσο την πραγματοποίηση του μαθήματος όσο και την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας του. Πιο κάτω συζητούνται τα ευρήματα της έρευνας.

Η εκπαίδευση των φοιτητών χρήζει ιδιαίτερης συζήτησης και τροποποίησης. Οι φοιτητές, με τα δύο υποχρεωτικά μαθήματα Φυσικής Αγωγής στο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, αφενός μεν αντιλαμβάνονται ότι είναι ωφέλιμα για τη διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής, και αφετέρου, νιώθουν ότι χρειάζονται περισσότερο χρόνο ενασχόλησης με τη Φυσική Αγωγή για να είναι σε θέση να διδάξουν αποτελεσματικά. Με το χρόνο να είναι πάντοτε πιεστικός, από τη μια ίσως αδικούνται οι φοιτητές και από την άλλη, ίσως οι αποφασίζοντες θα πρέπει να ξανασκεφτούν με ποιο τρόπο μπορούν να υλοποιηθούν οι στόχοι του αναλυτικού προγράμματος με αυτά τα δεδομένα.

Θα πρέπει ίσως να αναθεωρηθούν οι προσδοκίες των ακαδημαϊκών για τη διδασκαλία του μαθήματος. Οι προσδοκίες των ακαδημαϊκών διδασκόντων για αποτελεσματική διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής δύσκολα ικανοποιούνται, παρά τη φιλότιμη προσπάθεια των φοιτητών με προετοιμασία στο σπίτι, με καλή διάθεση και την προσπάθεια να εφαρμόσουν αυτά που έχουν διδαχθεί. Έχοντας στο μυαλό την αποτελεσματική διδασκαλία, το δίλημμα είναι μέχρι ποιο βαθμό θα πρέπει να επιμείνει σε κάποια πράγματα, με δεδομένο ότι οι φοιτητές δεν σπουδάζουν στα ΤΕΦΑΑ και δεν θα διδάσκουν μόνο το μάθημα της Φυσικής Αγωγής. Αν ο ακαδημαϊκός είναι ιδιαίτερα αυστηρός, τότε ίσως άθελα του να αδικήσει τους φοιτητές με την αξιολόγηση που θα κάνει, ενώ αν είναι ελαστικός για να μην αδικηθούν οι φοιτητές, ίσως να έχει ευθύνη για τα αναποτελεσματικά μαθήματα τα οποία παρατηρούνται συνήθως στην Φυσική Αγωγή.

Στοιχεία της αποτελεσματικής διδασκαλίας, όπως η διαχείριση του προσφερόμενου χρόνου, η οργάνωση των μαθητών, η χρήση της τεχνολογίας και άλλα, χρήζουν σημαντικής βελτίωσης από τους φοιτητές. Μέσα από τη συζήτηση που ακολούθησε μετά από κάθε μάθημα, οι ίδιοι οι φοιτητές φωτογράφησαν τις πιο πάνω παραμέτρους, για τις οποίες ένιωθαν ότι χρήζουν βελτίωσης. Ιδιαίτερα η διαχείριση του προσφερόμενου χρόνου και σε αρκετές περιπτώσεις η αποτελεσματική οργάνωση των μαθητών, ήταν από τα στοιχεία της αποτελεσματικής διδασκαλίας, τα οποία έλειπαν από τα μαθήματα τους. Πολλές φορές στην προσπάθεια τους να γίνουν κατανοητοί από τα παιδιά, ή να επαναλάβουν με διαφορετικές λέξεις αυτό που ζητούσαν ξέφευγαν από τα χρονικά πλαίσια. Άλλες φορές πάλι, λόγω της αίθουσας, των υλικών, ή ακόμα και για να έχουν τους μαθητές τους κοντά για να τους ελέγχουν καλύτερα, μερικοί φοιτητές οργάνωναν τους μαθητές τους σε σειρές των τεσσάρων ή πέντε ατόμων, με αποτέλεσμα να υπάρχει χρόνος αναμονής και βέβαια να δημιουργείται πρόβλημα από τα πιο ατίθασα παιδιά.

Το σχολικό περιβάλλον δημιουργεί προβλήματα στη διδασκαλία του μαθήματος. Σε κάποια σχολεία, ενώ υπάρχει αρκετός διαθέσιμος χώρος για το μάθημα της Φυσικής Αγωγής, εν τούτοις μέρος του χώρου χρησιμοποιείται για αποθηκευτικούς σκοπούς, με αποτέλεσμα να μην είναι εξ ολοκλήρου διαθέσιμος. Σε άλλα σχολεία πάλι, ενώ υπάρχει αρκετός εξωτερικός χώρος για το μάθημα, λόγω καιρικών συνθηκών το μάθημα επηρεάζεται από την έλλειψη στεγασμένων χώρων. Υπάρχουν ακόμα και εκείνες οι περιπτώσεις στις οποίες εκτελούνται έργα υποδομής, επηρεάζοντας και πάλι τη διεξαγωγή του μαθήματος.

Η αξία την οποία δίνουν στο μάθημα οι φοιτητές και οι στάσεις τους προς αυτό, επηρεάζουν τόσο την πραγματοποίηση του μαθήματος όσο και την αποτελεσματικότητά της διδασκαλίας του. Είναι γεγονός ότι μια μεγάλη μερίδα φοιτητών έρχεται στο πανεπιστήμιο με

αρνητικές στάσεις προς τη Φυσική Αγωγή, για διάφορους λόγους, όπως αρνητικές εμπειρίες στα σχολικά τους χρόνια, έλλειψη θετικών προτύπων για την άσκηση, αρνητικές πρακτικές διδασκαλίας, έλλειψη ενδιαφέροντος από τον διδάσκοντα, πραγματοποίηση του μαθήματος σε ένα αρνητικό μαθησιακό περιβάλλον. Από την άλλη, οι φοιτητές μεταφέρουν από το σχολείο στο πανεπιστήμιο τα πιστεύω και τις πεποιθήσεις τους: «Το μάθημα της Φυσικής Αγωγής δεν είναι καν μάθημα!» Αυτό που ίσως δεν αντιλαμβάνονται είναι η σημασία της συστηματικής φυσικής δραστηριότητας, όχι για να γίνουν αθλητές, αλλά για λόγους υγείας σε όλα τα επίπεδα.

Συζήτηση

Η Φυσική Αγωγή αποτελεί μέρος του αναλυτικού προγράμματος και θα πρέπει να διδάσκεται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Δυστυχώς όμως, το μάθημα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση είτε δεν διδάσκεται συστηματικά, είτε διδάσκεται με μειωμένη ώρα διδασκαλίας σε σύγκριση με τα υπόλοιπα μαθήματα. Πολλές φορές μάλιστα αποφεύγεται η διδασκαλία του μαθήματος με την συχνή δικαιολογία ότι οι διδάσκοντες έχουν να καλύψουν την ύλη άλλου μαθήματος, ή να ετοιμάσουν μια σχολική γιορτή. Το αποτέλεσμα βέβαια είναι η μείωση των εμπειριών και βιωμάτων από το μάθημα της Φυσικής Αγωγής.

Στην παρούσα έρευνα αρκετοί φοιτητές έκαναν φιλότιμες προσπάθειες για να διδάξουν το μάθημα αποτελεσματικά, παραδέχονταν όμως ότι η προετοιμασία του μαθήματος τους έπαιρνε αρκετό χρόνο και ήταν μια αγχωτική διαδικασία. Κατανοούσαν τις αδυναμίες που υπήρχαν για την αποτελεσματικότερη διδασκαλία του μαθήματος και είχαν τη διάθεση να δουλέψουν για να βελτιωθούν. Από την άλλη όμως, μεγάλη μερίδα από αυτούς ομολογούσαν πως θα απέφευγαν τη διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής, αν δεν ήταν αναγκασμένοι να τη διδάξουν. Αναγνωρίζοντας τη διαφορετικότητα του μαθήματος σε σχέση με τα άλλα, όσον αφορά το ψυχοκινητικό επίπεδο μάθησης, οι φοιτητές ένιωθαν μεγαλύτερη ασφάλεια να διδάξουν οποιοδήποτε άλλο μάθημα, αντί το μάθημα της Φυσικής Αγωγής. Οι ακαδημαϊκοί διδάσκοντες θα πρέπει να αφιερώσουν χρόνο για να αξιολογήσουν και να συζητήσουν τις αρνητικές προσωπικές εμπειρίες των μελλοντικών εκπαιδευτικών και να βεβαιωθούν παράλληλα ότι οι μαθησιακές εμπειρίες που θα τους προσφέρουν θα είναι ουσιαστικές και κατάλληλες. Θα πρέπει να τους δώσουν να καταλάβουν ότι η έλλειψη αυτοπεποίθησης για τη διδασκαλία του μαθήματος και οι αρνητικές εμπειρίες του παρελθόντος, ίσως βασίζονται σε αρνητικές πρακτικές διδασκαλίας του μαθήματος στο σχολείο και ότι η εικόνα που έχουν σχηματίσει δεν αντιπροσωπεύει τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να διδάσκεται η Φυσική Αγωγή.

Με δεδομένο ότι η διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής ανατίθεται στους δασκάλους και με γνώμονα το όφελος των παιδιών από το μάθημα, η βελτίωση της διδασκαλίας των μελλοντικών δασκάλων, τόσο στην εκμάθηση του αντικειμένου, όσο και στην παιδαγωγική της διδασκαλίας του, μπορεί να επιφέρει αποτελεσματικότερη διδασκαλία (DeCorbyetal., 2005; Morgan&Hansen, 2008b). Επίσης, θα πρέπει να υπάρχει συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη στη διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής, ιδιαίτερα στα πρώτα επαγγελματικά χρόνια των εκπαιδευτικών (Dowda, Sallis, McKenzie, Rosengard&Kohl, 2005; McKenzieetal., 1993; Petrie, 2010; Sallisetal., 1997). Έτσι, οι μελλοντικοί εκπαιδευτικοί όχι μόνο θα νιώσουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση για να διδάξουν το μάθημα, αλλά θα κατέχουν και τη γνώση για ποιοτικότερη Φυσική Αγωγή (Morgan&Bourke, 2008; Morgan&Hansen, 2007).

*Πρακτικά του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης (ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ.),
8ο Πανελλήνιο Συνέδριο 18,19 Νοεμβρίου 2016*

Βιβλιογραφία

- Connelly, F. M. & Clandinin, D. J. (1988). *Teachers as curriculum planners*. New York: Teachers College Press.
- Constantinides, P. (2010). High school students' attitudes towards physical education. *Hellenic Journal of Physical Education & Sport*, 30 (3), 232-245.
- Constantinides, P., Montalvo, R., & Silverman, S. (2013). Teaching processes in elementary physical education classes taught by specialists and nonspecialists. *Teaching and Teacher Education*, 36, 68-76.
- DeCorby, K., Halas, J., Dixon, S., Wintrup, L. & Janzen, H. (2005). Classroom teachers and the challenges of delivering quality physical education. *The Journal of Education Research*, 98(4): 208-220.
- Dowda, M., Sallis, J. F., McKenzie, T. L., Rosengard, P. & Kohl, H. W. (2005). Evaluating the sustainability of SPARK physical education: A case study of translating research into practice. *Research Quarterly for Exercise & Sport*, 76(1): 11-19.
- Ennis, C. D. (2010). On their own: Preparing students for a lifetime. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 81(5): 17- 22.
- Faucette, N., & Hillidge, S.B. (1989). Research findings—physical education specialists and classroom teachers. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 60(7), 51–54.
- Faucette, N., McKenzie, T., & Patterson, P. (1990). Descriptive analysis of nonspecialist elementary physical education teachers' curricular choices and class organization. *Journal of Teaching in Physical Education*, 9, 284–293.
- Faucette, N., & Patterson, P. (1989). Classroom teachers and physical education: What they are doing and how they feel about it. *Education*, 110, 108–114.
- Faulkner, G., Dwyer, J. J. M., Irving, H., Allison, K. R., Adlaf, E. M. & Goodman, J. (2008). Specialist or nonspecialist physical education teachers in Ontario elementary schools: Examining differences in opportunities for physical activity. *The Alberta Journal of Educational Research*, 54(4): 407-419.
- Faulkner, G., Reeves, C. & Chedzoy, S. (2004). Nonspecialist, preservice primary-school teachers: Predicting intentions to teach physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 23(3): 200-215.
- Feiman-Nemser, S. (2001). From preparation to practice: Designing a continuum to strengthen and sustain teaching. *Teachers College Record*, 103(6): 1013-1055.
- Graber, K. C., Locke, L. F., Lambdin, D. & Solmon, M. A. (2008). The landscape of elementary school physical education. *The Elementary School Journal*, 108(3): 151-159.
- Kirk, D. (2005). Physical education, youth sport, and lifelong participation: The importance of early learning experiences. *European Physical Education Review*, 11(3): 239-255.

- Knowles, J. G. & Holt-Reynolds, D. (1991). Shaping pedagogies through personal histories in preservice teacher education. *Teachers College Record*, 93(1): 87-113.
- Lortie, D. C. (1975). *Schoolteacher: A sociological study*. Chicago: University of Chicago Press.
- Loughran, J. J. (2006). *Developing a pedagogy of teacher education*. London: Routledge.
- Matanin, M., & Collier, C. (2003). Longitudinal analysis of preservice teachers' beliefs about teaching physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 22(2), 153-168.
- McKenzie, T. L., Sallis, J. F., Faucette, N., Roby, J. J. & Kolody, B. (1993). Effects of a curriculum and inservice program on the quantity and quality of elementary physical education classes. *Research Quarterly for Exercise & Sport*, 64(2): 178-187.
- Montalvo, R., & Silverman, S. (2008). *Urban secondary school students' attitudes toward physical education*. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, New York, NY.
- Morgan, P. & Bourke, S. (2008). Non-specialist teachers' confidence to teach PE: The nature and influence of personal school experiences in PE. *Physical Education & Sport Pedagogy*, 13(1): 1-29.
- Morgan, P. & Hansen, V. (2007). Recommendations to improve primary school physical education: Classroom teachers' perspective. *The Journal of Educational Research*, 101(2): 99-111.
- Morgan, P. J. & Hansen, V. (2008a). The relationship between PE biographies and PE teaching practices of classroom teachers. *Sport, Education & Society*, 13(4): 373-391.
- Morgan, P. J. & Hansen, V. (2008b). Classroom teachers' perceptions of the impact of barriers to teaching physical education on the quality of physical education programs. *Research Quarterly for Exercise & Sport*, 79(4): 506-516.
- Petrie, K. (2010). Creating confident, motivated teachers of physical education in primary schools. *European Physical Education Review*, 16(1): 47-64.
- Sallis, J. F., McKenzie, T. L., Alcaraz, J. E., Kolody, B., Faucette, N. & Hovell, M. F. (1997). The effects of a 2-year physical education program (SPARK) on physical activity and fitness in elementary school students. *American Journal of Public Health*, 87(8): 1328-1334.
- Silverman, S., & Subramaniam, P.R. (1999). Student attitude toward physical education and physical activity: A review of measurement issues and outcomes. *Journal of Teaching in Physical Education*, 19, 97-125.
- Subramaniam, P.R., & Silverman, S. (2002). Using complimentary data: An investigation of student attitude in physical education. *Journal of Sport Pedagogy*, 8, 74-91.
- Subramaniam, P.R., & Silverman, S. (2007). Middle school students' attitude toward physical education. *Teaching and Teacher Education*, 23, 112-120.

Xenophontos, C.& Constantinides, P.(2008).*Preservice kindergarten teachers' attitude towards physical education*.Unpublished Thesis.Frederick University Library.

Xiang, P., Lowy, S. & McBride, R. (2002).The impact of a field-based elementary physical education methods course on preservice classroom teachers' beliefs.*Journal of Teaching in Physical Education*, 21(2): 145-161.